

Rødt Nytt

GRATISAVISA TIL RØDT Nr. 1 2013

Leder i LO Trondheim:

— EØS har blitt en tvangstrøye

Foto: European Parliament

Returadresse: Rødt Osterhaus' gate 27, 0183 Oslo

Arbeidsliv:

Hva skjer med sjukemeldtes rettigheter?

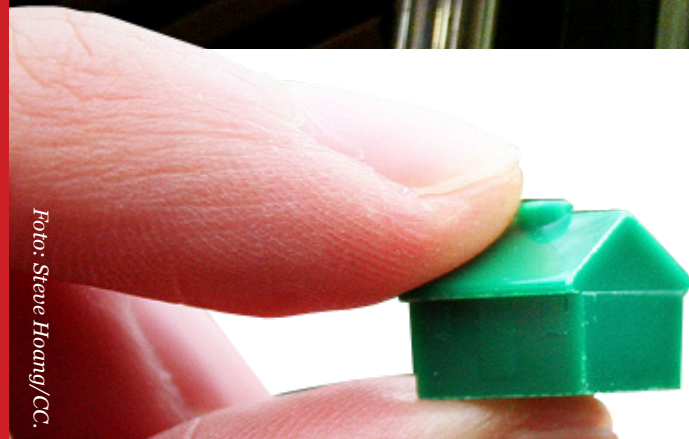
Foto: Rødt Nytt

Boligpolitikk:

Boligmarkedet skaper sosial ulikhet

Foto: Steve Hoang/CC

LEDER:

"Pensjonsreformen er urettferdighet satt i system."
BJØRNAR MOXNES, LEDER I RØDT

FISKERIPOLITIKK:

"I EUs helsemarknad er det fri konkurranse om ditt val." ROAR EILERTSEN, DE FACTO

Bjørnar Moxnes
b.moxnes@roedt.no
Leder i Rødt

For en rettferdig pensjon

LEDER

En gang løftet vi i flokk i Norge. Det gjorde det mulig å skape mye velferd med det lille vi hadde. Vi fikk et pensjonssystem som omfordelte fra de pengesterke til sliterne, lenge før vi fant olja. Slik kunne samfunnet gi noe tilbake til dem som gjennom et langt arbeidsliv hadde gitt mer enn de hadde fått tilbake i lønn. Renholderne. Sykepleierne. Vaktmesterne. Velferdens hverdagshelter.

Så kom konsulentene, markedsøkonomene og nyliberalistene og det var slutt på solidariteten. I stedet fikk vi pensjonsreformen, banket gjennom i Stortinget med Ap og Høyre som pådrivere.

Pensjonsreformen er urettferdighet satt i system: De svakeste ryggene skal bære de tyngste bøkene. Begrunnelsen for reformen var at siden vi lever lenger, blir pensjonsutgiftene så høye at vi ikke har råd til det. Men løsninga er urettferdighet satt i system. Det er kokker, renholdere og drosjesjåfører, folk i sliteryrkene som ikke har helse til å stå i jobb til de er 70 år, som skal få livsvarige kutt i pensjonen sin. De straffes fordi de har en fysisk krevende jobb som sliter på helse. Motsatt vil de som kan jobbe til de er 70 få mye mer i pensjon enn tidligere.

Om en renholder mot alle odds klarer å jobbe til hun er 70, kan gleden ved bedre pensjon bli kortvarig, siden hun i snitt har 1,4 år igjen å leve. Leger, arkitekter og ingeniører lever derimot 10 år lenger i snitt. Dette er dødens klasseskille.

Det har aldri vært flere milliardærer i Norge. Likevel skal vi altså ta fra lavtlønte slitere når det trengs penger til pensjon. Det er urettferdig. Men hvis vi løfter i flokk er det fullt mulig å løse sikre arbeidsfolk en god og trygg pensjon. Det som trengs er en mer balansert skatteinnsats i takt med økende lønn. En slik dugnad vil koste litt, men ikke mer enn at vi alle vil ha mye mer igjen i lommeboka etter at fellespensjonen er betalt. Alternativet er dårligere felles pensjonsordning, og da må vi spare mer privat. Det blir ikke noe billigere i sum. Det betyr bare at forskjellene vil øke.

Rødt Nytt

Redaktør:
Brage Aronsen
brage@roedt.no

E-post:
roedt@roedt.no

Telefon: 22 98 90 50
Konto: 7874 05 56478

ISSN: 1504-7660 (avis)
1504-7679 (pdf)
Trykkeri: Nr1Trykk

Utgiver: Rødt
Osterhaus' gate 27
0183 Oslo

EØS som tvangstr

Upopulært: Direktivene fra EU blir stadig mer upopulære i fagbevegelsen. Foto: Nei til EU.

EØS

Åsne Hagen asne.hagen@gmail.com

EØS-avtalen lammer politisk debatt og faglig motstand, mener LO-leder i Trondheim Arne Byrkjeflot.

Byrkjeflot peker på at det vokser fram en del av arbeidslivet som har systematisk lavere lønn, lengre og mer fleksibel arbeidstid, og der arbeidskraften oftest er innleid.

– Innenfor EØS-avtalens trange rammer er det bare mulig å bremse denne utviklinga. Det er et spørsmål om tid før den slår gjennom i det vanlige arbeidsmarkedet, slik det allerede har skjedd i enkelte bransjer.

LO-lederen i Trondheim mener mye har skjedd i fagbevegelsen når det gjelder EØS i året som gikk.

– Kampen mot vikarbyrådirektivet har helt endret holdningene til EØS-avtalen blant tillitsvalgte. For første gang er det en helt åpen debatt om EØS, der tilhengerne er på defensiven. Nå står ikke kampen om å si nei til enkeltdirektiv,

nå handler det om å få arbeidslivet ut av EØS eller gå enda lenger. EØS-motstanden fører også til at vi får kraftigere tiltak mot sosial dumping enn vi ellers ville fått.

Kritisk fagbevegelse

EØS er et gjennomgangstema for Trondheimskonferansen siste helga i januar, der avtalen også blir diskutert på to formøter.

– Det mest spennende blir nok møtet mellom Arbeiderpartiets sekretær Raymond Johansen og en kritisk sal. AP må ha noe mer å melde enn å bruke et diffust handlingsrom, skal de nøytralisere EØS-motstanden.

Byrkjeflot mener det nå er tydelig at LO-kongressen i mai vil være kritisk til EØS.

– Spørsmålet er om kongressen nøyer seg med å kreve arbeidslivet ut av EØS eller går lenger. Slik det står nå, vil striden stå om en skal kreve EØS-avtalen oppsagt dersom det ikke lar seg gjøre å få arbeidslivet ut. Men det er fullt mulig at det vil skje noe fram til LO-kongressen som gjør at kongressen går lenger, mener Byrkjeflot.

– Høyesterettssaken om allmenngjøring på

Streikerett eller ytringsrett?

FAGLIG

Brage Aronsen brage@roedt.no

Faglig leder i Rødt, Joachim Espe, mener regjeringas bruk av tvungen lønnsnemnd aktualiserer behovet for en debatt om streikevåpenet og lønnsnemdsinstituttet.

– Tre av streikene i fjorårets lønnsoppgjør, vektrestreiken, oljestreiken og streiken ved de kommersielle sykehjemmene, ble tvunget i kne ved at regjeringa brukte tvungen lønnsnemnd. Dette gjør at vi er nødt til å diskutere endringer av lønnsnemdsinstituttet, samt hvordan fagbevegelsen skal forholde seg til streikevåpenet. Hvordan kan norsk fagbevegelse fortsetter å akseptere fagforeningsfiendtlige vedtak om lønnsnemnd, så lenge norske myndigheter ikke

selv respekterer de internasjonale konvensjonene Norge har forpliktet seg til å følge på arbeidslivsområdet, spør Espe.

– Skal vi etterleve ILO-konvensjonen om fri streikerett, så kan ikke dagens praksis fortsette. I dag har vi en situasjon der arbeidsgiverne kan spekulere i å trappe opp konflikter med trusler om lockout, og være trygge på at regjeringa leverer tvungen lønnsnemnd, slik de gjorde i oljestreiken. Da er ikke streikevåpenet annet enn ytringsrett innenfor rammene av hva den til en hver tid sittende regjering aksepterer. Det er paradoksalt at en rødgrønn regjering skal gå i bresjen for å vingeklippe fagbevegelsen.

– Fjorårets streik ved de kommersielle sykehjemmene ble anført av lavtlønna omsorgsarbeidere som streiket for likebehandling og mot sosial dumping. Ved å nekte ansatte ved kommersielle sykehjem de samme lønns- og pensjonsrettighetene som ansatte ved offentlige

verft i januar, det nye helsedirektivet som påbyr et internasjonalt helsemarked, håndhevingsdirektivet som begrenser tiltak mot sosial dumping, utviklingen i utleiemarkedet, EUs planer om en enda mer utvidet EØS-avtale og EUs angrep på tariffavtaler, lønn og velferd, som bare fortsetter og fortsetter. Det kan igjen tenkes en lunte, slik vi opplevde før Fellesforbundets landsmøte når det gjaldt vikarbyrådirektivet.

Lammer politisk debatt

LO-lederen i Trondheim peker på at EØS-avtalen innskrenker det politiske handlingsrommet i Norge. Han ser likevel ikke utmelding av EØS som en garanti for et rettferdig arbeidsliv:

– En Høyre-, FrP- og Venstre-regjering ønsker jo det samme som EU, og det var AP som slapp løs utleie av arbeidskraft i landet vårt. Det aller viktigste med EØS-avtalen er at den lammer både politisk debatt og faglig motstand, sier Byrkjeflot.

Han minner om da bystyret i Trondheim enstemmig vedtok at de ønsket å si opp avtalen om arbeidstøy med Bekken og Strøm, som nektet tariffavtale. Det kunne ikke Trondheim kommune,

Leder i LO i Trondheim: Arne Byrkjeflot. Foto: Ane Bysheim.

fordi kravet til leverandøren var i strid med EØS-avtalen.

– Hadde det ikke vært for EØS-avtalen, så tror jeg at også pensjon ville vært en del av likebehandlingsprinsippet ved innleie, offentlige oppdrag og virksomhetsoverdragelse. Men så lenge tvangstrøya EØS er på, så blir det ikke en gang en reell kamp om dette. Det er denne lammende virkningen av EØS-avtalen som et demokrati ikke kan leve med, sier LO-lederen i Trondheim.

Selv mener han en handelsavtale, ikke reforhandling av dagens EØS-avtale, er eneste alternativ.

– EØS-avtalen bygger på at Norge skal overta alt EU vedtar som har den fjerneste forbindelse med det indre marked. Innenfor de rammene er det ikke mye handlingsrom for en slanket avtale, konkluderer Byrkjeflot.

sykehjem, har de kommersielle sykehjemsdrifterne skaffet seg en ny pengemaskin. Vi vet godt hva som gjør at de kan tjene penger på omsorg. Overskuddet stammer fra lønnsforskjeller på flere titalls tusen i året og flere hundre tusen kroner i tapt pensjon. Sykehjemsstreiken var selve skoleeksempelet på en nødvendig og rettferdig streik.

– Partssamarbeid og «den norske modellen» er fyndord som brukes flittig når det norske arbeidslivet blir beskrevet. I dag har vi en stadig mer aggressiv arbeidsgiverside, som ikke forholder seg til denne «kontrakten», men driver en aggressiv klassekamp mot det som har vært normen i det norske arbeidslivet. NHO trekker norske lover og avtaleverk inn for domstolene med ryggdekning i EØS-avtalen og ESA. Bemanningsbyråene er i ferd med å bli hovedarbeidsgiver innenfor enkelte bransjer. Det trygge, ordnede arbeidslivet utfordres fra mange kanter. Skal fagbevegelsen klare å svare på disse angrepene må den også være villig og i stand til å streike fram til seier, sier Espe.

Streik: Joachim Espe taler til streikende helsearbeidere. Foto: Brage Aronsen.

RØDT Norge RUNDT

TROMSØ:

– Sikkerhet før økonomi

Jens Ingvald Olsen kritiserer Arbeidstilsynet som ga en entreprenør lov til å sløyfe stillaser. Han har selv jobbet som verneombud i byggebransjen og reagerer på hensynet til økonomi som begrunnelse for å velge bort stillas.

– De signalene Arbeidstilsynet sender ut med dette brevet, er noe helt annet enn hva jeg og alle andre er opplært til å tenke omkring sikkerhet til de ansatte. Bruk av økonomi som begrunnelse, hører ikke hjemme, sier Olsen til Nordlys.

PORSGRUNN:

Nei til ny kirke

Rødt vil ikke at Østre Porsgrunn kirke gjenoppbygges. Partiet vil at pengene skal brukes til å bygge et livssynsnytralt seremonibygge.

– Det er mange nok kirker i Porsgrunn i dag, og undersøkelser viser at nesten halvparten av alle nordmenn ikke har et kristent livssyn, sier Pål Berby til Varden.

ÅLESUND:

– Urimelig krav om millionlønn

Bjørnar Moxnes reagerer på at Høyre-ordfører Bjørn Tømmerdal ikke vil akseptere et lønnskutt på 150.000 kroner.

– I Ålesund må Høyre kutte i innbyggernes tjenester. Da er det helt urimelig at ordføreren skal sitte å forlange millionlønn. At 850.000 kroner skal være under hans verdighet tror jeg folk flest har vanskelig for å forstå, sier Moxnes til VG.

RØROS:

– Likner styrt avvikling

Ronny Kjelsberg fikk lite gehør da Opplæringskomiteen i Sør-Trøndelag behandlet tilbudet ved skolene på Røros.

– Jeg foreslo punkter som skolen hadde bedt om. Jeg tror de kjenner best hvor skoen trykker, de som har den på. Jeg var slett ikke sikker på å få flertall for dette, og fikk da heller ingen støtte. Men, det sjokkerte meg at de gikk enda lenger og reduserte tilbudet ytterligere enn hva rådmannen hadde foreslått. Det er ganske uvanlig, sier Kjelsberg til Arbeidets Rett.

Utredner i De Facto: Roar Eilertsen. Foto: Brage Aronsen.

Legg til rette for privat helsemarknad

EUS PASIENTDIREKTIV

Magne Hagesæter magne@roedt.no

– EUs pasientdirektiv tvingar fram ei finansiering av privat helsemarknad, seier utreiar i De Facto, Roar Eilertsen til Rødt Nytt.

Eilertsen publisert nyleg rapporten *EUs Pasientrettighetsdirektiv: Mot et europeisk helsemarked* på oppdrag frå Fagforbundet og Nei til EU. Pasientdirektivet er venta å bli implementert i Noreg innan 25. oktober i år.

Omfanget av såkalla grenseoverskridande helsetenester er i dag lite, men ifølge rapporten legg regjeringa til grunn at desse helsetenestene vil kunne auke i framtida.

– Utfordringane vil bli større med åra som kjem, ettersom vi får fleire eldre. Det er difor politikarane er ein opptekne av at dette kjem på plass no. Alle pasientar vil ha ei mest mogleg lokal behandling. I framtida vil folk risikere å bil sendt til utlandet mot sin vilje, åtvarar Eilertsen.

– I EUs helsemarknad er det fri konkurranse om ditt val. Dermed inviterast marknadskreftene inn i heile den europeiske sjukehussektoren. Og det offentlege vert pålagt å delta i finansieringa av det.

Kva vert følgjene av eit slikt helsesystem?

– Det vil bli ei polarisering av tenestene. Dei som har råd kan skaffe seg gode tenester, dei med dårligare råd kan ikkje det.

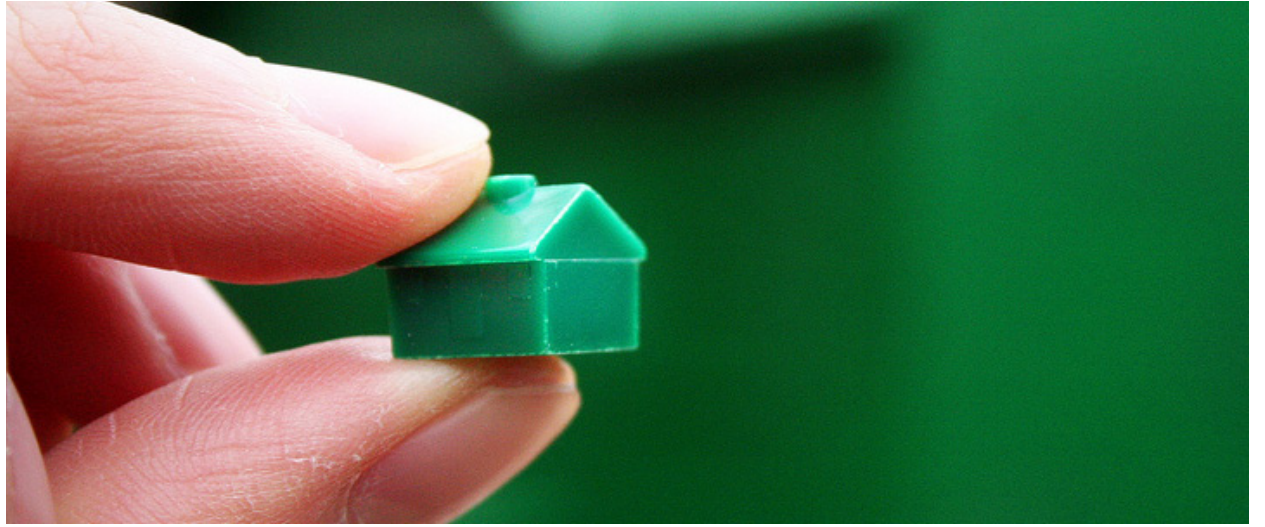
– Pasientar frå rike land vil legge beslag på helsearbeidarar i det landet dei kjem til og dermed minke kapasiteten i landet sitt offentlege helsevesen. I tillegg vil høgt kvalifiserte helsearbeidarar i fattige land kunne få betre jobbar ved å søke seg til arbeidsgjevarar i vest og nord, seier Eilertsen.

Eilertsen viser til ein artikkel i bladet Samfunnsøkonomen (nr. 6/2009) der økonomane Geir Godager og Tor Iversen ved UiO spår at ei liberaliseringa av helsetenestene presse ned lønnsnivået på helsepersonell i Noreg.

– Det er ingen grunn til å tru at private sjukehus kjem til å vere mindre opptekne av å hente billeg arbeidskraft frå Aust-Europa, og andre stader, enn det bedrifter i andre bransjar er, seier han.

– Dette vil tappe det offentlige for både pengar og menneskelege ressursar. Vi vil få alle dei vanlige elendigheitene som følgjer ved å etablere ein marknad for noko som ikkje er eigna for det. Dette har potensiale til å undergrave det solidariske offentlige helsevesenet, seier Eilertsen.

Opphavleg ønskja den norske regjeringa å legge inn eit ønskje om at direktivet berre skulle gjelde for offentlege tenester, men dette vart avvist. Dette har likevel ikkje ståstaden til regjeringa og direktivet vil bli venta implementert av Stortinget i haust.

Boligpolitikk: Hva må til for å stoppe prisgaloppen på norske boliger? Foto: Steve Hoang/CC.

–Ta lufta ut av ballongen!

BOLIGPOLITIKK

Åsne Hagen asne.hagen@gmail.com

Markedet sikrer ikke stabil boligbygging og lave priser.. Utredner Ebba Boye i Manifest Analyse etterlyser politiske grep.

Å bygge flere boliger er ikke nok for å stanse prisgaloppen. Det er konklusjonen fra rapporten *Når boligboblen brister*, der Manifest Analyse sammenligner boligmarkedet i Irland og Norge. Ebba Boye peker på store konsekvenser hvis vi ikke får kontroll over prisveksten på boliger:

– For den norske økonomien er problemet med høye boligpriser at nordmenn blir stadig mer fergjelda og at norske investeringer havner i fast eiendom istedenfor produktiv økonomi. For folk betyr økende boligpriser at stadig fler opplever en grunnleggende usikkerhet rundt det å finne et trygt hjem til seg eller barna sine, sier Boye.

– Boligmarkedet er i dag Norges største ulikhetsgenerator, som via leiemarkedet overfører store verdier fra unge og vanskeligstilte til de som har mest. Samtidig er det den rikeste delen av befolkningen som mottar de største skattefradragene fordi de også sitter på de største lånene.

– I tillegg kommer frykten for at politikerne ikke får kontroll på prisveksten før det sprekker, noe som vil gjøre mange til gjeldsofre.

Fradrag presser opp prisene

Ebba Boye mener flere tiltak er nødvendige for en framtidsetta boligpolitikk i Norge:

– Rentefradraget er et tiltak som historisk skulle gjøre det mulig for folk å få seg et hjem, men som i dag gjør at det i for stor grad lønner seg å ta opp stor gjeld. Det presser opp boligprisene, og rentefradraget må derfor fjernes gradvis for alle lån over to millioner. Målet er at de rikeste i samfunnet, som er de med størst gjeld, ikke lenger skal få de største skattefradragene. Tiltaket vil også hindre at folk bruker rentefradraget til å for eksempel kjøpe flere leiligheter for utleie, og dermed presser opp boligprisene ytterligere.

– I tillegg må vi hindre at bolig blir et spekulasjonsobjekt. Det er derfor nødvendig å øke formueskatten for bolig du ikke selv bor i, så du betaler formueskatt på 1,1 prosent på 100 prosent av verdien på bolig nummer to. Samtidig må Husbanken og kommunene ta grep om den

Utredner i Manifest Analyse: Ebba Boye. Foto: Manifest Analyse.

offentlige boligbyggingen, og sikre studentboliger, kommunale boliger og billige utleieboliger til befolkningen, sier Boye.

– For mange politikere har fortsatt en grunnleggende tro på at markedet kan sikre en stabil boligbygging og lave priser. Dette på tross av at erfaringen fra de siste 30 årene er det motsatte, understreker Boye.

– Det er nå en allmenn oppfatning i Norge at situasjonen verken er stabil eller ønskelig, og det er riktig tidspunkt for politikerne å ta nødvendige grep for å ta luften ut av ballongen før den sprekker.

Vil bygge utenfor markedet

Fredrik V. Sand, boligpolitisk talsperson i Rødt, ser vesentlig flere studentboliger som et viktig strakstiltak.

– Rødt vil også ha en ny boligsektor utenfor markedet, hvor Husbanken finansierer boliger, som bygges og distribueres via boligbyggelag med gjenkjøpsplikt, til kjøpspris pluss indeksjustert prisregulering. Eierne i en slik sektor tar del i ordinær verdiøkning, men boligsektoren holdes utenfor spekulasjonsdrevet verdiendring. At også bolighandelen går gjennom boligbyggelagene skal sikre mot svart handel og at privatpersoner henter ut fortjeneste, sier Sand.

– Vi vil sette folks boligbehov først, og her kommer dagens løsninger til kort. Utgangspunktet for velferdsstaten var at markedsløsninger fungerer dårlig i hverdagen til folk flest. Spørsmålet er hvorfor en rødgrønn regjering ikke setter markedet til side og gjør boligsektoren til en del av velferdsstatens virkefelt.

NAV: Møtet med NAV er vanskelig for mange langtidssjuke. Foto: Brage Aronsen.

Spesialist i arbeidsmedisin: Ebba Wergeland. Foto: Rødt Nytt.

Sjukelønnsregler gir dårligere arbeidervern

ARBEIDSLIV

Maren Rismyhr maren@roedt.no

Arbeidsmiljølovens § 15-8 gir ett års oppsigelsesvern ved sykdom. Hvis sykdom, slitasje, skade eller lignende har gjort at du ikke er fullt arbeidsdyktig, sier loven at arbeidsgiver skal iverksette nødvendige tiltak for at arbeidstaker skal kunne beholde eller få et passende arbeid. Til tross for dette kan langtidssjuke i dag få beskjed av NAV om å søke ny jobb etter noen måneder.

Hva har skjedd med sjukmeldtes rettigheter? Rødt Nytt har bedt Ebba Wergeland kommentere. Hun er spesialist i arbeidsmedisin og ansatt i Arbeidstilsynet.

– NAV forholder seg til sjukmeldingsreglene i folketrygdloven. Her er det stadig gjort endringer, og det har gått hardt utover sjukmeldtes rettigheter. *Sykepengene ved friskmelding til arbeidsformidling* er tittelen på folketrygdlovens § 8-5. Innholdet i paragrafen er at den som blir sjuk av forholda på én type jobb, snarest mulig bør begynne å se seg om etter en annen type arbeid. Sier du opp jobben og melder deg som arbeidssøker hos NAV, kan du få sykepengene i inntil 12 uker. NAV gir deg altså valget mellom å si opp jobben sjøl og få sykepengene i 12 uker, eller å miste sykepengene. Et nesten umulig valg for mange. Arbeidstilsynet advarer oftest mot å si opp sjøl. Sier du opp, gir du avkall på ett års oppsigelsesvern som arbeidsmiljøloven gir deg. Og du gir avkall på å få arbeidsforholdene tilrettelagt for deg i den jobben du har.

– Når sjukefraværet for enhver pris skal ned, og en setter i gang med det som kalles sjukefraværsoppfølging, er det en lei tendens til å glemme arbeidsmiljølovens bestemmelser.

Vi har hørt om arbeidsgivere som krever at halvt

sjukmeldt arbeidstaker skal jobbe full tid fordi innsatsen bare er 50 prosent. Er dette virkelig mulig?

– Ja, dette er et eksempel på nytolkning av gradert sjukmelding, ensidig til fordel for arbeidsgiver. Tidligere betydde gradert sjukmelding alltid redusert arbeidstid. Men å dra nytte av en halvsjuk ansatt kunne by på både heft og plunder for arbeidsgiveren, og ordninga blei ikke så mye brukt. Likevel blei det bestemt at gradert sjukmelding skulle brukes mer. Det NAV gjorde da, var å løse arbeidsgivers problem på den sjukmeldtes bekostning. Nå kan faktisk arbeidsgiver tilpasse arbeidstida ut fra hva han syns arbeidstakeren yter. Mener han du går for halv maskin, kan han kreve at du jobber full tid. De glemmer at vitsen med sjukmelding vanligvis er at den som er sjuk skal kunne være helt eller delvis fri fra arbeidet for å bli bra igjen. Foreløpig kan legene heldigvis hindre denne nytolkninga ved å understreke at gradering gjelder arbeidstida.

Hva blir viktig å gjøre når arbeidervernet trues på denne måten?

– Det blir enda viktigere enn før at tillitsvalgte og verneombud følger opp sjukmeldte arbeidskamerater og passer på at de får det vernet de fortsatt har krav på etter arbeidsmiljøloven. Og da får det ikke hjelpe om sjukefraværet øker. Det kan jo ha vært for lavt.

DETTE MENER RØDT

Det er et rimelig krav at arbeidstida og forholda på arbeidsplassen er slik at det er fullt mulig - og ganske normalt - å stå i full jobb fram til pensjonsalder uten at helsen tar skade av det. Slik er det ikke i dag. Det minste vi kan kreve er at sykdom og skader i arbeidslivet forebygges. Arbeidsmiljøloven er et viktig redskap for arbeiderklassen. Å forsvare arbeidsmiljøloven er klassekamp.

Fra kapittelet Arbeidsliv og helse i Lev vell! Rødts plan for et solidarisk helse-Norge.

Tillitsvalgt: Knut Sandli. Foto: Joao Friezas.

– Hovedstadsprosessen har spora av

SJUKEHUS

Maren Rismyhr maren@roedt.no

Underbemanning, underskudd, overfylte avdelinger, lange ventelister, hardt pressa ansatte. Meldinger om feilbehandling og alvorlige hendelser. Oslosjukehusa har store problemer.

Hovedstadsprosessen som innebar sammenslåing av Oslosjukehusa, nedlegging av Aker sykehus, overføring av pasientgrunnlag på 160 000 til Ahus, var åpenbart feil medisin. Ahus har ikke plass til pasientene, mens senger står tomme på Aker. Hva gikk galt?

– Skal vi forstå det, må vi starte med helseforetaksloven av 2001, sier Knut Sandli, tillitsvalgt for Fagforbundet ved Aker sykehus. Loven blei lagt fram av regjeringa Stoltenberg, med helseminister Tore Tønne i spissen. Den omdanna de offentlige sjukehusa til statlige foretak basert på styringsmodeller og regnskapsprinsipper fra det private næringsliv.

– Med den nye loven forsvant det meste av den politiske kontrollen. Ansvar for feil og mangler blei skjøvet nedover. Mens lederne gikk fri, blei den vanlige helsearbeideren sittende med ansvaret for pasientenes helse og sikkerhet, uten påvirkning på viktige beslutninger. Pleiepersonalet blei pålagt stadig flere administrative oppgaver og fikk flere pasienter å ivareta, mens antall ledere økte dramatisk. Det kalles visst effektivisering, sier Sandli.

– I disse helsebyråkratens drømmeverden, er det noe de kaller stordriftsfordeler. Det er mulig slikt fins på noen områder, men det gjelder definitivt ikke sjukehus! Det er kjent fra forskning at sjukehus med mer enn 600 senger blir for store, uoversiktlige og dyre å drive.

– For å kunne finansiere eventyrslottet OUS, var planen å selge Aker sykehus og bygge ut Ullevål. Men det var å selge skinnet før bjørnen var skutt, og uten å få penger for skinnet. Akertomta er regulert til sjukehusdrift, og kan ikke selges uten videre. Akers pasienter blei likevel overført til Ahus og Ullevål. Nå er det tydelig at det ikke er plass nok på noen av stedene, og trangere vil det bli. Folketallet i og rundt Oslo øker nå årlig tilsvarende Moldes folketall. Det haster med å ruste opp sjukehusa!

– Hovedstadsprosessen har spora av, mener Sandli. Mot all fornuft fortsetter nedbygginga av Aker. Det har gått prestisje i saken. Lederne tar ikke inn over seg at de har ansvar for pasientene i Oslo. Det klokeste nå er å gjenreise Aker som fullverdig lokalsjukehus. Her står moderne avdelinger klare til bruk, og Groruddalen og østkanten vil få tilbake lokalsjukehuset sitt.

Kastes ut av UiO: Vaktelskapet G4S

Kaster ut G4S

Universitetet i Oslo sier opp kontrakten med det kontroversielle vaktelskapet G4S. Årsaken er at selskapet leverer utstyr og tjenester til det israelske forsvaret og dermed bidrar til okkupasjonen av Palestina.

– UiO ønsker på ingen måte å støtte selskaper som opererer i en etisk gråsoner, og vi stiller selvfølgelig etiske krav til bedrifter og organisasjoner vi samhandler med. De etiske kravene er i overensstemmelse med menneskerettighetene. En slik vurdering skal reflektere UiOs verdigrunnlag. Vi er opptatt av vårt globale ansvar, og tar dette på alvor, sier rektor ved UiO, Ole Petter Ottersen i en redegjørelse.

Avgjørelsen kommer etter press fra både Studenparlamentet ved UiO og Palestinakomiteen Blindern. Ifølge Norsk Folkehjelps leverer G4S sikkerhetssystemer til fengsler i Israel og på Vestbredden. Plasseringen av fengsler for palestinske fanger inne i Israel, og overføringer av fanger til okkupasjonsmaktens territorium er ulovlig ifølge folkeretten.

Brage Aronsen
brage@roedt.no

Økende problem: Kommunal korrupsjon. Illustrasjon: truthout.org.

Mer korrupsjon i kommunene

Økokrim mener kommunal korrupsjon er et økende problem i Norge. Siden 2003 er 24 personer dømt for kommunal korrupsjon i Norge.

– Dette viser jo at kommunal sektor er sårbar for korrupsjon, men vi vet ikke om disse dommene avdekker toppen av isfjellet eller begrenser seg til å vise de uheldige unntakene, sier Tor Dølvik i Transparency International Norge til NrK.

På Transparency Internationals liste over verdens minst korrupte land kommer Norge på sjuendeplass. Norge er dermed det mest korrupte landet i Skandinavia.

– Med dagens New Public Management ser vi at stadig flere tjenester flyttes vekk fra folkevalgt kontroll og over i lukkede styrerom. Det åpner for mer korrupsjon, mener nestleder i Rødt, Marie Sneve Martinussen.

– Når ekspertene dessuten sier det har blitt mindre kontroll og dårligere ettersyn de siste årene, er det grunn til bekymring. Rødt mener Økokrim bør få økte midler til å etterforske denne typen kriminalitet. Vi ønsker også å styrke innsynsretten generelt, sier Martinussen.

Brage Aronsen
brage@roedt.no

I endring: Banklovkommisjonen vil gradvis avvikle ytelsespensjonen. Foto: Ben Harding/CC.

Varsler omkamp om pensjon

Banklovkommisjonens forslag til nye pensjonsregler er et ledd i å avvikle hele ytelsespensjonen, mener Rødt-leder Bjørnar Moxnes. Han maner til omkamp om pensjonsendringene.

Banklovkommisjonen foreslår at den gamle ytelsespensjonen skal fases ut over tre år for ansatte som er født etter 1962. Disse skal enten over på en innskuddsordning eller en hybridordning. Med dagens ytelsespensjon er arbeidstaker garantert en viss andel av tidligere lønn i pensjon som utbetales av arbeidsgiver. Med innskuddspensjon overfører arbeidsgiver hver måned en prosentandel av lønna til en pensjonsoppsparing i et finanskonsern, som deretter kan investere pengene.

– Hybridordningen blir en slags mellomting mellom ytelses- og innskuddspensjon, og vil gjøre det lettere for arbeidsgiverne å avvikle ytelsespensjonen, mener Moxnes.

– Med de nye reglene vil forsikringsselskapene og finansinstitusjonene trappe opp jakten på folks pensjonspenger. Dette er en ordning der bankene har fått det som de vil og skjøvet all risiko over på arbeidsfolk.

– Rødt mener at pensjon må inn i tariffavtalene i privat sektor når de nye modellene skal innføres. Dette er nødvendig for å hindre at ytelsespensjonen forsvinner, og for å sikre at de som ønsker ytelsespensjon videre kan få mulighet til å forhandle seg fram til det.

Vil ha pensjonsomkamp: Rødt-leder Bjørnar Moxnes. Foto: Brage Aronsen.

Flere fagforeninger har uttrykt at de ønsker å videreføre ordningen med ytelsespensjon, deriblant Unio og Akademikerne.

– Pensjon blir en viktig sak i det kommende lønnsoppgjøret. Rødt skal sørge for at pensjon også blir en viktig valgkampsak. Når vi kommer inn på Stortinget vil vi jobbe for å rette opp de mange urettferdige konsekvensene av pensjonsreformen, lover Moxnes.

Brage Aronsen
brage@roedt.no

EU angriper faglige rettigheter

To rapporter fra EU-kommisjonen som kom før årsskiftet angriper tariffavtalene og foreslår tiltak for å svekke europeisk fagbevegelse.

I både EUs årlige vekstrapp og den ferske rapporten om tilstanden på arbeidsmarkedet, kommer det vidtgående forslag om å svekke faglige rettigheter og å senke lønnsnivået, skriver frifagbevegelse.no.

– Dette er politikk som vil forverre det økonomiske uføret en rekke europeiske land befinner seg i, sier faglig leder i Rødt, Joachim Espe. Dersom EU-eliten får viljen sin vil problemene sementeres og klasseforskjellene eksplodere, mener han.

Kommisjonens generaldirektorat for økonomi foreslår blant annet lavere minstelønn, lavere pensjon og høyere pensjonsalder, mer fleksibel arbeidstid og økt bruk av midlertidig ansatte. I tillegg sier direktoratet at det er et mål å oppnå lavere dekningsgrad på tariffavtalene.

– Disse tiltakene blir neppe realisert med det første, men det er et signal om hva slags slags ideologi EU-toppene forfekter. Landene som er hardest rammet av krisa vil oppleve et knallhardt

Faglig leder i Rødt: Joachim Espe. Foto: Brage Aronsen.

press på faglige rettigheter i tida som kommer. Også her hjemme må vi være forberedt på økt press på opparbeidede rettigheter på områder som pensjon, arbeidstid og retten til fast ansettelse.

– Forslagene fra EU-kommisjonen aktualiserer EØS-debatten i fagbevegelsen ytterligere. De siste årene har vi vært vitne til at EU griper stadig mer aggressivt inn i norsk arbeidsliv via EØS-systemet. Det er viktig at norsk fagbevegelse er i forkant med å avvise den utviklingen kommisjonens generaldirektorat for økonomi legger opp til, sier Espe.

Brage Aronsen
brage@roedt.no

Jubilant: Rød Ungdom er 50 år og nå skal organisasjonen gi ut bok om historia. Foto: Rød Ungdom.

Skal skrive Rød Ungdoms historie

RØD UNGDOM 50 ÅR

Jenny Dahl Bakken jenny@sosialisme.no

I 2013 fyller Rød Ungdom 50 år. Det skal blant annet markeres med en jubileumsbok ført i pennen av journalist Pål Hellesnes.

Hellesnes er selv tidligere RU-medlem og har de siste årene jobbet som journalist i venstresidas dagsavis, Klassekampen. Rødt Nytt har bedt han fortelle om bokprosjektet.

Hvorfor vil du skrive boka om Rød Ungdoms historie?

– Først og fremst synes jeg det er hyggelig å bli spurt. Jeg vet av egen erfaring at RU har en spennende historie som det er viktig å få dokumentert.

Hvilke utfordringer er det med å skrive boka når du selv har vært med i historien du skal skrive om?

– Jeg var med i RU gjennom hele 1990-tallet, og kjenner mange av de sentrale aktørene fra den tida. Det vil være både en utfordring og en styrke. Det er viktig at dette ikke blir et partsinnlegg, men et forsøk på å skildre de ulike motsetningene og hendelsene på en måte som de ulike aktørene føler er sannferdig. Det sier seg selv at min egen erfaring vil påvirke boka, uansett om jeg anstrenger meg for å være så redelig som mulig. Men min erfaring som journalist tror jeg er en styrke når jeg skal skrive om dette, jeg er vant til å dekke både de jeg er enige med og uenige med på en redelig måte.

– Jeg håper å kunne gi leserne et innblikk i en svært spennende politisk historie. RU har hatt en politisk rolle i Norge langt utover organisasjonens relativt beskjedne størrelse, og har fostret en rekke prominente politiske aktivister og aktører. Men samtidig er bevegelsen omspunnet av mange myter og har vært preget av hemmelighetskremmeri. Jeg tror en oppsummering av denne historien kan være både underholdende og nyttig. Å kjenne historia er avgjørende for alle som vil påvirke framtida.

– Jeg vil basere meg både på offisielle dokumenter av typen referater og eksternt materiell, og intervjuer med nøkkelpersoner. I tillegg håper jeg at det kommer inn stoff fra mange av de som har en fortid i RU.

Journalist: Pål Hellesnes. Foto: Privat.

– Det hadde vært stas om så mange som mulig sendte inn sine erfaringer, eller tok kontakt for å dele historier og anekdoter. En RU-historie som bare baserer seg på tørre (og litt selvhøytidelige) møtereferater og beretninger vil bli ganske kjedelig.

Hva husker du best fra din egen tid i Rød Ungdom?

– Å herregud, det er veldig mye! Det var en uhyre spennende tid. Jeg meldte meg inn rett etter at muren falt, da RU på landsbasis var godt under 100 medlemmer. Vi som ble med da var i realiteten med på å bygge opp organisasjonen omtrent fra grunnen av. Det var utrolig hardt arbeid, men også utrolig berikende. Vi vant EU-kampen! Vi bygde opp en ny generasjon feminister, vi løftet det antirasistiske arbeidet, og vi drev solidaritetsarbeid for Palestina og Kurdistan. Etter hvert klarte vi også å legge av oss en del av de mest sekteriske vanene, og ble flinkere til å søke samarbeid ut over egne rekker.

Hvordan kan du gjøre boka interessant også for dem som ikke har vært en del av Rød Ungdom selv?

– Boka må ha som hovedmål å være lesbar for de som ikke selv har vært med. Det enkleste ville være å skrive en historie som medlemmene selv liker. Skriver man for et breiere publikum får man i pose og sekk - det blir nyttig for organisasjonen selv, men også lesbart for alle andre. Heldigvis oppfatter jeg RUs historie som såpass interessant at jeg tror det vil gå bra å gjøre det spennende. Norsk offentlighet har i alle fall tidligere vist voldsom interesse for hva som har foregått i RU og andre deler av bevegelsen.

Nestleder i LO i Oslo: Kjersti Barsok. Foto: Anders Hauge-Eltvik/LO Media.

– Arbeidslivet inn i skolen!

RØD UNGDOM ARBEIDSLIV

Jakob Pedersen Nygård

jakob.p.nygard@gmail.com

Nestleder i LO Oslo, Kjersti Barsok ønsker at fagforeningene skal inn i klasserommene.

– En av de viktigste lyttepostene vi har for å finne ut hvordan unge har det i arbeidslivet, er LOs sommerpatrulje. LOs sommerpatrulje besøker hver sommer bedrifter over hele Norge for å sjekke at unge arbeidstakers rettigheter er ivaretatt. I 2012 fant patruljen brudd på lov- og avtaleverk i 17,9 % av de bedriftene som ble besøkt, forteller Barsok.

– Noen av de vanligste problemene patruljen møter i bedriftene er folk som er ansatt uten at det er inngått avtale om arbeidstid, brudd på overtidsreglene og pausebestemmelsene, manglende eller mangelfulle lønns slipper og kontrakter samt manglende opplæring, fortsetter hun.

Et av tiltakene LO foreslo etter årets sommerpatrulje var en styrket arbeidslivrettet undervisning. Kjersti Barsok ønsker også at fagforeningene skal komme inn i klasserommene.

– Det er veldig bra at LOs ungdomssekretærer får komme inn på skoler mange steder for å snakke om rettigheter og plikter i arbeidslivet, men disse temaene er for viktige til at vi kan la det være så tilfeldig hvem som får denne opplæringen og ikke, sier Barsok.

– Som tillitsvalgt har jeg erfart at mangel på kunnskap om arbeidslivet er en utfordring på begge sider av bordet. Derfor mener jeg det er et stort behov for systematisk opplæring i rettigheter og plikter i arbeidslivet på et tidligere tidspunkt enn i dag. Hvorfor ikke ta dette inn som pensum i grunnskolen og sikre det nødvendig plass på timeplanen? Dette vil sikre at både framtidige arbeidstakere og framtidige ledere får samme kunnskap. Skal vi verne om den norske modellen, og det mener jeg vi må, så må vi sørge for at de som kommer ut i arbeidslivet forstår at den.

Barsok reagerer også på at man på ungdomskolen lærer mer om sine rettigheter som forbruker enn som arbeider.

– Jeg tenker at det er et skjevt fokus og jeg tror også at det kan være et litt farlig, og for mange kortsiktig, fokus. Tenker virkelig de fleste at de først og fremst er forbrukere? Jeg oppfatter at det ligger mye ideologi i dette, sannsynligvis mye mer enn det som var utgangspunktet for hvordan det har blitt slik i skolen. Dette sier vel også en del om hvordan mange tenker om arbeid og hva arbeid er. For de aller fleste er det jo slik at vi må jobbe og tjene pengene før vi kan forbruke dem og ha forbrukerrettigheter. Jeg er ikke imot at man lærer noe om forbrukerrettigheter på skolen, men jeg ønsker meg først og fremst en langt bedre og tidligere skolering i arbeidslivets rettigheter og plikter.

Aktuelt fra
forlaget Rødt!

FAGLIG DEBATTBOK

Med den økonomiske krisa som
bakteppe gjennomgår det norske
arbeidslivet store endringer -
Hvor står fagbevegelsen i 2013?

Med bidrag fra:

Terje Skog
Arne Byrkjeflot
Bjørn Tore Egeberg
Siri Jensen
Boye Ullmann
Harald Berntsen
Jørgen Sandemose

Ute nå!
180,-

Kjøp boka på MARXISME.NO

HVA SKJER?

22. januar

**RØDT FORUM: MAT
OG POLITIKK**

Caféteateret, Oslo. www.roedt.no/oslo

25. - 27. januar

TRONDHEIMSKONFERANSEN

Folkets hus, Trondheim.

www.lokal.lo.no/trondheim

31. januar

NORGE SOM KREDITOR

Tromsø Bibliotek og Byarkiv.

www.attac.no

4. februar

NORGE SOM KREDITOR

Det akademiske kvarter, Bergen.

www.attac.no

14. februar

**NASJONAL KONFERANSE
MOT SOSIAL DUMPING**

Samfunnssalen, Oslo Kongressenter

www.lo.no

23. februar

**VARDEBRENNING
MOT OLJEBORING**

Hele landet. www.folkeaksjonen.no

Tips oss om aktuelle arrangementer!
Send en e-post til brage@roedt.no.

ANNONSE:

FORSTÅ KRISA

Guenther Sandleben kritiserer teorier om «finanskapitalens dominans» som årsak til krisa, og viser korleis krisa oppstod i produksjonen. Det er omvendt: Krisa i produksjonen skapte krisa i finansmarknaden. Det er ei systemkrise. 120 sider.

Kun
140,-

Kjøp boka på
MARXISME.NO

ANNONSE:

PALESTINA - EI POLITISK REISEHANDBOK

Ute nå!
295,-

«Står du på farten til Palestina og lurer på om du skal ha med deg en på lomma? Gjør deg da kjent med denne nette håndboka til Erik Skare. Den vil være en nyttig venn på turen selv om du har vært der før.»
– Peter M. Johansen, utenrikskommentator i Klassekampen

Kjøp boka på MARXISME.NO

ANNONSE:

Har du vært med i SUF eller Rød Ungdom?

Vi skal lage jubileumsbok, og trenger hjelp til å tette hull i arkivet! Vi mangler:

Beretninger fra årene:

- * 1963 -1966
- * 1991 - 1995

Landsmøtereferater fra årene:

- * 1963 - 1966
- * 1969 - 1969
- * 1972 - 1980
- * 1986 - 1989
- * 1991 - 1995

Vi ønsker også andre typer materiell, fotografier, publikasjoner, plakater og lokale beretninger. Ingen bidrag er for små, og om det er noe du lurer på kan brukes – nøl ikke med å ta kontakt!

Send til Rød Ungdom:
Osterhaus gate 27, 0183 Oslo
eller Marie Sørhaug på e-post:
marie@sosialisme.no
tlf: 22 98 90 75 / 93 66 74 26.

Bli medlem i Rødt!

Rødt står på arbeidstakernes side. Er du opptatt av faste ansettelse, lik lønn for likt arbeid og kampen mot sosial dumping? Ønsker du et samfunn der folkemakt er viktigere enn pengemakt? Bli med i Rødt!

Rødt, Osterhaus' gate 27, 0183 Oslo / roedt@roedt.no / www.roedt.no / 22 98 90 50

Send SMS:
RØDT + navn
og adresse
til 2434

ABONNÉR GRATIS PÅ Rødt ♦ Nytt

www.roedt.no